

Żyto: na słabsze gleby i niepewną pogodę

Autor: dr inż. Anna Wondolowska-Grabowska

Data: 1 września 2015

Tegoroczne żniwa pokazały, że – w czasach dynamicznych zmian klimatu – rolnictwo to loteria. Jeżeli obawiamy się o powodzenie uprawy ozimej, np. pszenicy, po obecnych suszach i nie wiemy, jaka pogoda będzie we wrześniu i kolejnych jesiennych miesiącach, to może warto zastanowić się nad uprawą mniej wymagającego zboża, jakim jest żyto?

Białko ziarna żyta ma wyższą wartość odżywczą niż białko pszenicy ze względu na zawartość lizyny. Wymagania glebowe żyta ozimego są w dodatku mniejsze w stosunku do pozostałych zbóż. Cechuje je także duża tolerancja na zakwaszenie gleby i deficyt składników pokarmowych. Ponadto odznacza się zdolnością pobierania składników pokarmowych z trudno dostępnych związków. Żyto można dzięki temu uprawiać nawet na najslabszych glebach.

Mimo że [żyto](#) jest zbożem dość wrażliwym na opóźniony termin siewu, posiada wiele zalet. Silnie

rozbudowany system korzeniowy i oszczędna gospodarka wodna sprawia, że **ma mniejsze wymagania wodne od innych zbóż**. Największe zapotrzebowanie na wodę przypada w jego wypadku na okres od strzelania w źdźbło do kłoszenia, które z powodzeniem pokrywane jest z zapasów po zimie. Należy także wspomnieć, że **odmiany mieszańcowe żyta, które charakteryzują się wyższym plonowaniem**, również nie mają dużego zapotrzebowania na wodę ze względu na silnie rozwinięty system korzeniowy. Podczas okresu jesiennego wymagania wodne żyta ozimego wynoszą **zaledwie 16 mm**.

Najlepszą wartość przedplonową dla żyta stanowi, obok **grochu, łubinu i ziemniaka**, [rzepak](#).

Optymalne terminy siewu żyta ozimego są zróżnicowane w zależności od regionu naszego kraju.

Żyto ozime jest **odporne na różne choroby**, np. rdzę, odznacza się małą wrażliwością na kwaśny odczyn gleby i plonuje lepiej niż inne [zboża](#) na tej samej glebie, gdy stosuje się słabe nawożenie mineralne. **Nawożenie azotem**, zwłaszcza w uprawie odmian mieszańcowych, powinniśmy dzielić na 2–3 dawki i stosować w następujących terminach: pierwszą część zaraz po ruszeniu vegetacji (ok. 65 kg N·ha⁻¹), drugą w fazie strzelania w źdźbło i trzecią w fazie kłoszenia (obydwie po ok. 35 kg N·ha⁻¹). Przy stosowaniu tylko dwóch nawożeń, drugą i trzecią dawkę stosujemy łącznie, gdy pojawi się liść flagowy (60–70 kg N·ha⁻¹). Wysokość dawek **dla fosforu i potasu jest natomiast uzależniona od poziomu plonowania i zasobności gleby** i może wahać się od 30 do 110 kg P₂O₅·ha⁻¹ i od 50 do 120 kg K₂O·ha⁻¹.

Optymalne terminy siewu żyta ozimego są zróżnicowane w zależności od regionu naszego kraju. W szerokim zakresie określa się je na okres **od 5 września do 5 października**, ale praktycznie przypadają one **po siewie rzepaku ozimego i pszenicy ozimej**.

Żyto ozime lepiej niż inne zboża konkuruje również z chwastami, choć trzeba podkreślić, że zwalczanie chwastów jest jak zwykle konieczne. Szczególnie niebezpiecznym chwastem w łanie żyta jest **miotła zbożowa**. Ale pamiętajmy, że najskuteczniejsze jest zwalczanie chwastów w okresie jesiennym, dlatego że chwasty znajdują się we wczesnych stanach rozwojowych i łatwo można je zniszczyć niskimi dawkami preparatów. Warto pamiętać także o tym, że **żyto źle znosi wysokie dawki herbicydów wiosną** i jest to cecha wyróżniająca je na tle innych zbóż.

Pomimo pewnej odporności na rdzę, żyto **atakowane jest przez niektóre choroby liści lub źdźbła** (np. rynchosporioza zbóż, mączniak prawdziwy zbóż i traw, rdza brunatna). Możemy sobie jednak z tym poradzić, stosując jeden lub dwa zabiegi fungicydowe: pierwszy w fazie 1–2 kolanka, drugi od fazy strzelania w źdźbło do początku kłoszenia. **U odmian mieszańcowych konieczne jest także stosowanie antywylegaczy**.

Więcej na temat [żyta](#) możecie przeczytać na forum rolniczym AgroFoto.pl.